Контрольный экземпляр

Массе а мехний пролетареш, вІашагІкхета!

ЗАРИ ЛАЛ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувІа 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 24 МАЙ, 1986 ШУ. ★ № 62 (7253). ★ Мах 3 кеп.

МАНГАЛА ХА ХЬАТІАЭТТАЙ

Шийталагіча пятилетка хьалхара бІаьсти массаза хулача таІнара йоацан, хьалхагІа ера уях шера. Цунга хьежжа хьалхагІа дІадолалур кханнара балхан. ЮхьанцІца дІаІха денош а отта ешха дегІалъхар дІаІнйна кулгаш турш, эрий тІаовзла баьцан. Республика цхьадолча боахамашна ха ца туллийтан доахъар Іалаиде долздир. Кийчъен я силос, сенаж, йол.

Уях шера республике нхъеларамхошца лаьрхіа 200 эзар тоннад кІезигагІа доацан йоа кийчъе, 713 эзар тоннан — силос, 500 эзар тонн — доахъара свеклан. Хьаьба хІара условин керта лаьрхіа 20 центнерал кІезигагІа йоацан доахъара единица Іалаитье дерхІ республике.

Доахъар Іалаидеча чІоагІа терахаь тІабалийта лаьрхІад прогрессивни технологина. Из да духхагІйола йол ахтихни вентилированне метода гІа кийчъелга, хІаьта кийчъар ца талхийтаи доаттарга гІо деш хІама хургда авлах пачхан яр.

Уях шера доахъар Іалаидеча дІадолалаьд КПСС XXVII съезда решенеи кхочашъера нхъкъарга коллективаш оарцагІгьпнарча, шоашта хьалхажка латта доккий декхараи — пятилетка хьалхарча шера заданени ТІехкхочачашъера шоай деррига писаи цар оарцагІдьхьа-ча хьалаяка. Хенначу а дика пІаштІехьабьккха а из доарІаме болх чакхбаккхарг духхагІга даькъе тийна хургьа карарча шера хьайбай боахама итогаш, еррига пятилетка из дагъа дегІадолалара перспективаш.

Республика фермай духхагІа болча боахлоца дика дІадолалаьд карара шу. Хіанз чІоагІа доарІаме дІ болх лаьрхІад ца болийтаи, тІехь-тІехьагІа хьайбай продукташ духхагІа йоахаш паччахьалкхенга уж йохкара пІинан кхочашъ-ца Іеш, городашен юрташкен баха нах шуырийнен духханен Іалаштелга тоадарг. Доахъара база чІоагІа хьалча, кхоачан хІама массе а таІнара фуъ кийчъе мара дизза хьокхачцулургдар из декхар.

Хьалхалаттача коллективай опыто, ІнІман эксперименташа хьакъоех боахамашта этгара чІоагІагІа Іаткъаш дар, царна духхагІа зе дер доахъар дика ца хІлар, питательни вещества цунна хІама доагІача боараме ца хІлар долга, вешта вала, доакъара культуран уж этгара пайданеГа йолча хана чу ца эцар долга. Духъхьа из бахьан долаш хул 40—45 процент зе.

Массанхьа хьаьтарга хьатІанхачу мангала ха, цудухьа ЗІ—35 зоне дика хоьхи хІла деза этгара пайданеГа хургйолча хана баьцан хьакха маца йолае еза, маца хьекха яха еза.

Элионан бьацинта, ІнІманхочуна яхачох, этгара дикагІйола хьа хе я ка баккха болалуш яр, бобони яранта — зиза тоха долалдалалехьа яр. Цу хана баьца йокъаеннача вещества 0,9—1 доакъара единицен дегІах далоаш тоха 110—140 грамм протенин хул, иштта цунна хул дукхаза витаминаш, кхьедоча эпшаг йолаеннача. Вешта вала, хоьхьаг ца болийтаи, тІехь-тІехьагІа пайдана дикІалача, алата концентрат эпшагІа хилар, хІаьта дегІах дІалаташ йолча протеннага диллача толанцаІга а хул. Кхьастта чІоагІа доархІам болаш ца хоьха йолаеш цу хьекхача, кхы а массехьажа цІтара из хьакха йиш хинбар, хІаьта из бахьан долаш цхьан гектара 80— 100 центнера кхочаш доакъара единица чузда даро хилар а.

Хала хете а, ІнІман ларда тІа латтача, опыто хьаьхьекхан пІаьнгаш баьнданга долча цу гІулакха йоагІаш дола терно яц цхьаьнча хана баьцаш кхьекха маца йолае еза, маца хьекха яха еза.

БІаьсти ялаташ дІадувга хана, деррига ниъаш оарцагІа а даьхе, этгара дикагІа йолча хана баьцаш чакхдох г

Нах оарцагІбоах

Партє XXVII съезда решеней чуловдам, цун политически маІан къхъегама коллектива Іладовзийтилгз шоай керттера деккар лерхІ Нагурски района «Победа» совхоза пропагандисташа, агитатораша. Партийни организацеи чІоагІъяьча агитколлектива юкъе ба Т. Солтамурадова, Л. Крысина, А. Сайдулаев, М. Гайсанов, кхьбарап.

Тайп - тайпара формаш а йолаш бу ухказа пропагандистски болх. Съезда материаладаш ІаІовзийтара духка къахьет А. Оскановна нугладелча «Знание» общества юхъкъанарча организацеи лекторски группи. Партюма члена къхьана цар ІаІовзийт КПСС Устав. Хіарашена тІаЧІоагІъяьй участок. Автора-раке занятеш чакхйоккхаш ва А. Оскаков, № 1 йолча отделе — М. Павлова, № 2 йолча отделене — Н. Панферов, виноводе съезда материалаш йовзийташ ва партюма секретарь М. Гайсанов.

Партє хьалхашна уьтталдеш дола деккараш Іладовзийтилгз бабахбан ба совхоза нугладелхой, специалисташ. Іилманкоммунизма школана нугладелш ва совхоза директор Б. Базаев, экономика Іомаева керте латт совхоза керттера экономист Л. Пшеничная, коммунистически къахьегама а комсомольски политпросвещене а шкодана лостам луш я пропагандист М. Яиковская.

Социально - экономически а кхетам балара а дешаш къестадева бокъна лоарХІам болаш я гойтара агитаци: лециински уголкаш, производстве хьалхалаттачар уголкаш, листокаш - молнеш, сатирически выпуСкаш, кхьдар. Гойтара агитаци дика вІашІехьяккхай № 1 йолча отделене. Ухказа бовзийт хьалхадаттараш, тІехьабусараш, бегбоах харцахьа гІуланхаш лелаДераш, гучадоах кхоачамбабогацараш. Из болх тоабе болабеннаб № 2, № 3 йолча отделенешка а.

ТІехьарча хана совхозе кІезнигагІа гучадувзи негативни хІамаш, хьалха санна дукха яц прогулаш, дисциплина телхаеш йола моттигаш, айу къахьегама овсарле.

Пропагандистски балхо наьха хьинар айду, духовни низ совбожних, съездо хьалхашка оттадаь деккараш кхоачашде къахьегамхой оарцагІбоах.

М. АДУЕВ.

Вахара хьисап—советски

НОВКЪОСТАША СИЙ ДУ ЦУН

Шоай бригадни собране гуллуш бар водителаш. Духха деъзаре баЦар хьо, цудухьа кхетаде хаІи дашар цьяьа хІаман уж. Рейса ваха цІлра. Кхамаьл ле дош нйцар бригада нуглаДочо Матиев Суламбика:

— Аз дІаьхдергдан сай цьямаьл, — аьлар цо, — Вай цІьа-пхоъза кхаьн санна дийпад къахьегамех производственни дисциплина телхаеча водителий П. Денисетанов, А. Темиева деш. Пачахьа санна шоай оамал лиКагІча оагІорахьа уьш хувца лаьрхІа беше бай къхета деъзарли тахан, — аьлар бригадера.

Собране гулбена р а шІоагІа раьза хинна хьалдьар Матиева аьннар. МаглагІа харцо яр-теш бекне болчарагІра гучалыпар?

Къахьегам кердача производственни формагІа АвтотІехьбаьккха, цхьан нарядгІа болх беш я 20 водитель чувоагІа Суламбика нуглаДу бригада. Цудухьа цхьаьна дика а тар-ран дац болх ледара белга. ХІаьта вай лаькхе бийача новкъосташа прогулаш йоъя, балха хьабахьа тІехьбуйбоаш. Цо Дотхьам бора ергигача коллектива. Собране шоъшна белгаш бе лаьрхІа боаднІга дика кхетаьр водитер шин водитель тІехьаьгІа воча оагІорахьа парех лаьца кхы хьоахаде дезанзар.

«Чечнягстройтранс» яхача автотранспортни объединене номер шиъ йолча АТХ водитель волаш болх бешше а комсомольско-кагирхой бригада нуглаЦло ва Матиев Суламбни.

— Тха Суламбик цхьа молдагІа вола сар ваи, — аьлар сога цу предприятте нуглаЦхошка. — Шиъ дегІа-ца чІоагІа эедел долаш, гІулакхаш сар ва, наханза тар-ракла хов, новкъосташкара доагІар хьадех, тІе эшшача моттиге хьалхарчарца оарцагІвоал.

Ше эІамига волча хана дика къахьегам бешш хинна Суламбик. Пхиттта шу дьаьча гІоне водитель хила безам болаш бар из. Цу безамо кхоачавир водителий курсина дешш, 1958 шера дена хІаьа ше болх беча АТХ къахьегаш а ва.

Шийга боккхачІар яхар дІавцаш, хІама хара массара а тІакхуьш хилдеро йисса нараерзайт цунга ше хержа балха професи, из теркал ве баьлар предприяте муглаЦхой. Ер балха вена ши шу дьаьнадалар АТХ керда комсомольско-тагирхой бригада вашполла дакъа хІаьа хана. Хіаьта цунна куглаЦде мала оттаврера яхача хатара жоп лаха гаьна ваха везаЦар. Массанар раьза воллаш Матиев Суламбике цІи яьккхар.

Кхоъача водителла цІакхоа а даге хинналдалар шийх шитта боаннха тешам хургма бий, аьнна. ТІаккха наьхатешамал дезагІа фу хургда?!

Цудухьа раьза хилар эІамсаг бригадана керте отта, .

ГІинлолпъеча объектаьнка эша материалаш дІаьса кхуьхьаш ба бригадера водителаш. Цъьяца новкъарлешш кийслу царна хьалхашка. Уж малагІаш я. царна бесне цар малаш. дувцалга дийхар аз Матиенара.

— Тха бригада дуккагІча даьлъе «Чеченягнистройтранс» яхача объединенена чуйоагІача номер шиъ йолча гІиллон-материаш комбинатера кирпишк гІиллон объектаьнка дІаоха кхуьхьаш я. — яхаш дувц Суламбик. — Хіара дийнахь 150 эзар кирпишн цигара араоза деккарийла да тхо планах. Бакъда, оха 70 — 80 эзар мара цигара дІаьхоь, КСМ-о мел эша кирпишк Іалаш ца яра. Цудухьа нормаш йисса кхоачанзйара тайп-тайпара моъхьаш лоха деъзаш да тхо. Цхьаьха хІама а да белгалданна деъзаш шоолагІча комбинатера оаха тайпара кирпишн чІоагІа ва я. Духха я цунца брак. Из бахьан долаш цхьаьнна гІишлон организаци раьза хилад из дІаьца. Духьхал цу гІуланка тхона бозне долаш саи на эхь хет тхона гІишлонхоех.

Интернационални я Матиева Суламбика бригада. Уьхаза ба эрсий, нохчий, гІалгІай, гІумкий, кхыча къамай вивалаш. Царна юкъе ші хьагІ, бакъда. царна юкъе да чІоагІа доттагІгІад, яхь. Хіаьта бригаде из микроклимат хьахилийтар Суламбик ва. Коллективера хІара саг коллективзми поъхкостали яхача дешашта хьаданза теркам тІалоаттабеш ва.

Матиев Суламбика вахаре чІоагІа белгала хилар 1964 шу. Цу шера 24 шу дьаьна эІамсаг дІаийпар КПСС муглаЦхоша. Цу хана дена комдружиста сий дахка лоаттадеш хьароагІа Матиев. ХІанз КПСС Заводской райкома бюро член, горсовета депутат ва Суламбик. Цунна еннай «Знак Почета» яха орден.

КПССС XXVII съезда шиъ болх ДІаьхоьча деношка кхьхетаьна сийлен яхьте лаьтар цун бригада. Цо хІанз леламо КПСС XXVII съезда цІи.

СУРТА ТІА: С. Матиев.

В. МАТИЕВ.

И. ПЛИЕВА сурт.

КХОАНА—ХИМИКА ДИ

ЦЕЙНА НАКЪАДОАГІАШ

Тха завода болкхоша дика совгІат кийчаьдъ химина Денна. ДІабахача бийъ бетта заданел совгІа 195 эзар соМа маьха тайп-тайпара химически продукти арахийнай. Вубенна тхъкъег уьх бетта. ЧІоагІа йоакхо ю химинаша халъка эша, коа-варга эша товараш чІа-ІІа дуккагІа хидИтара. Цу доладелча денз паччахьлакхен планел совгІа хьадьа уж товараш 41 эзар сома маьха па. Къахьегама ешаяле дикхьа задани а дикка тІекхкоачаЦъяьй.

Халъка боаХаме Іалъамаьт боккха лоарХІам болаш я химически промышленность. Вай мехка хІанз уьх сахьт арахеп 800 совгІа дола бытовой химе тайп-тайпара товараш. Царна юкъе я барьлаш Дутта 25 тайпара пола пороШкаш, 70 гарга хІамаш цІенош средстваш, къкъарш, ХІанз химически хьоаех 70 процент дарех хьалу халъка эша товараш. Царех хьадеп да искусственни дьери, тІехьаХьа дувхалу пахата барахьаш, искусственни мех, пласташ, носкеш, спортивни кога Іпре, кхьдола товараш.

Вай мехкарча химически промышленносте дизза дакъа доад Нохч - ГІалгІай АССР-е сиха деглаухача мехнадьхта химически промышленносто. Уьх шера 32 шу дуз СССР 50 шу дизара ЦІерагІара химически заод болх бе йолаенна. Цу шьа-рашка СССР мехнадьхта чанхдоакхачил мехнадьхта химический комбинаташ. Цхьаьна хьалха латтача предприятеех цаІ а хинна дІаэттап из. Вай республикмерча боккхача химе фьегман доаХІам болаш я. Маьсала, фенолах хьвю дукхаха тайпара пластически массаш, синтетически хьвоей, бисараш, дакаш. Фенолах хьаьь бакалит Іалъамаьт ЧІоагІа я, шоозан дайгагІа де кІалаш. Балхитах хьаьь автомашинашта, музыкальни инструменташтга, телефонни аппараташа эшаш йола оатхаларш. Фенолах кийчьяьча текстолитах хьаю болх беча хана тата доацаш ЧІоагІен йола шестеренеш, кхьйола оатхалаш, Ретинаьках пайда ю. сина лелача машинашта эша тормозни устройствааш хьаеча, машинаьяькъта транспорте, кхьчаьха.

Феноах хьаю синтетически дубитель, юрта боахамера зенера хІаманн йоаеш йола гевбондаш. Иштта халька боахама тайп - тайпара доавІъошша пайда эш ацетонах а, этилови спиртах. ХІанз этилови спиртах хьаю маьхера тайп - тайпара синтетически каучукаш, уьеусни кислота, этилови эфир, пластмассаш, кизга хьоаий, кхййола продукци. Ікачаьча бийдалах доавхача спиртах ю. Духхьал тха заводе арахеца ланхе белгалъяьха продукци бахьан долаш вай мехка бахача пахата дукхагІа дакхоаш хІара шера бІаьш тоннаш ялат, коартолаш, кхьйола продукташ, Тха заводе отгилон спиртни ацетони хьаде доладелча денз оаха мехка кхоДайтад цхьа миллиард 360 миллионни оунт ялат. Цу масало ЧІоагІа хьаьюкъ вай мехнара экономика деХьаюхаха тха завода коллективе дизза дакъа довацаш хилар.

ХІанзарча пластически массашта юкъе Іалъамаьте боаХІам доарХІам болаш да полиэтилен — халъка боахама тайп - тайпара доаЬошка пайда эш эцера доазуя доанцаш перспектива йоаь материал. Техничски прогресс хьалъа эша товараш хьаде да чІоагІа ешш я из. Чанхьяккха атта ноаа бийда хилараХ тара полиэтилен шера шеррга пайда эш электротехнически, химически, яхачан, фармацевтически промышленносте, медицински машинаьчча, гІишлон техникне, искусственни кІадаЙ хьоасаш хьадеча, кхы дукхача моттигашна.

Завод болх бе йолаелча денз ухказа валови продукци текстолитза дуккагІа хинна. Ерригача производствай хьалхара проектни мощносташ 1,5—3-за дакъа ю н н а. ХІанз СССР 50 шу дизара цІерагІара завод — эгтара лаьхгагІа технически боарам бола предприяти, мехарча ше санна йолча предприятеел эгтара «Безнигагіа бедали реагенташи йоаеш йола газ-ойл я. лаьха автоматизаци и ухказа, шерра пайда эш анализа хроматографически кхыча хІанзарча инструментальни методех. ІкарагІдьаьнарчех кхоачамбаь Іеш яз завода коллектив.

Цудухьа дог гІоздоахача производственни голамашца чакхъьлъхкхар а пъьяьйтагІа пятилетка предприятте химинаша. Товарни продукци пранседара пхе шера задани 21 декабре кхоачанйир. Паччахьлакхен планела лаьрхІа-чул совгІа арахийнай ши миллионни 918 эзари сома маьха продукци. Завода хьа мел ешл йола продукци цхьаьнагІча сортагІеи лаьхчерча категоргеи я. Ерриге продукцех 20 процент гаргга яр доаЬоал арахьарча механика лаьхьа-йнйт.

Цхьайтталагіча пятилетке баШха-дина голамаш дахарех «Грознефтеоргсинтез» предприятеша юкъе яьржача социалистически яхье 14-ша хьалхарча моттиг хьокъайгр завода колективе.

Дика ЦаЙолаяьй тха предприятерча химинаша шийтта-талагІа пятилетта а. Хьалхара квартале заводской райнерча промышленни предприятеша юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг — Нохч - ГІалгІай АССР-е шоллагІа моттиги яьккхай цар, КПСС обкома, Нохч - ГІалгІай АССР-а Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамота а луш, республикански сийлен Улга тІа йнхьар завода коллектив.

Завода дукхаха болккхошта къахьегаме дика толамаш а доахаш, юкъарча вахаре хьанаре дакъа лаларех правительственни совгІаташ тийнад. Царех ва Ленинен Къахьегама Цечя Байрахкен орден енна воан аппаратчин, къахьегама ветеран В. А. Тимошенко, цун къахьегама стаж 28 шу. Цеха партинни организацье секретара декхарш а цІена нохчалгІар цо Октябрьски революцеи «Знак Почета» яхей орденаш делаю слесарь А. И. Матюхин. Къахьегама Сийлен шоллагІчеи кхоалагІчеи степена орденаш делаю гранулляторщин Г. П. Ширяев. 1960 шера къахьегама водавинаа заводе аппаратчин Г. А. Масленников. Цу юкъа цунна еннай Ленинен Къахьегама Цечя Байранхен орденаш, «РСФСР заслуженни химик» яха сийлен цІи яьккхайл. КПСС Грозненски горкома члена деъхараш дизза кхоачаьдеи а ва из.

КПССС XXVII съезда делегата, лаборантка З. С. Магомадоваьна еннай Къахьегама Цечя Байраьха орденаш «За добросетный труд» яха медали. Иштта чІоагІа доарХІам ва полиэтилена производства начальник. «РСФСР заслуженни химик» Ю. Х. Чигиреев, кхы дукхха баЦар.

П. ВЕТРОВ,
СССР 50 шу дизара цІерагІча химзавода директор.

* * *

Химикай Денна сийленца наЬъабахара къахьегама ма-те этта:ІаЦ СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически завода дуккхача цехий болклоша толанца хьоаьнадалаш цхьаьй цІейй сийна тІаийца доккхий декхараш. Царех ба № 131 йолча цеха химинаш. Массаса а къахьегамен производственни дисциплина дика йолаш, даим технологически режим пийса лелаеш хиларца белгалбаьна ба аппаратчикаш Бенова Л., Гаглоев Ленур, Цоев Іалиан, Васин Ваида, кхьбарап:

СУРТА ТІА: (аьрдекхьара аьттехьа) аппаратчикаш А. Бенова, Л. Гаглоев, А. Цоев, В. Васин.

С. АЛИХАНОВА сурт.

«Іаьржа дошув» — планал совІа

Банька-дика къахьегама толамаш доах шинттагІагІча пилгдетна къахьегама шера «Старогрозненфть» НГДУ м е х ь д а ъ т т а х о ш а. КПСС XXVII съезда решенеша хьанаре къахьегарча жоп а луш, шерра социалистически яхь йоаржаьлча цехаша, бригадаша балха юкъеъхьуьш ларбеш ба. Аьлар ю, бригадаша шоай моарой дарех лаьккагІа ма дий цар алапеш.

Экономически Мария марах гуйша цхьаьнар, из ше цул хІамма а эпшагІа ше хеташ хилар, шеко яц, гуш хул дезделарч нравственни атмосфере. Къкъаьт малагІ сегаа тайпа хинна хана дезале лаьтта хьал, цІенденна дІадьяьнад хІина. Вашш сий дар, бесам, цІаьІа де дезаш эсла гІуланхаш хІарахь цІи-пшйна дІатІаннар — из хІанзарча хьанарча дезале ларда. Даьча тохкамаша цьа-хьоах. дукха дуккагІа бола кхалнаьл моІа пахи гІуланх ешта кхетадеш хилар. Цудухьа «малаь оаш деъаль корта доарХІар?» — аьннача хаттара жоп дала хало хул ХІанзарча хьанарча молдавски цІеноШка.

ЦІкъабаккха дезале де дезаш долча гІулакхий шиъ цІийта кхоача дакъа ХІарахе диъза дІатІаннаш деъаш хІарахь цІе тайпа вале а. Иоп цкъаьа цъьяькхка ХІама де раьза воаШаш хул. ЦідтІа. анкета гІарча хаттараьша воПаш телаш 70.3 процент болча моарона яьннад. цІаІа де деъаьча бІагІий кхоачаьш болаш доала деъаьл воашта ВІаІтІаннад цІоаш вьина. ХІаьта башка совгІаошшагІа доацаш уьжаа бе (хаттараьша юкъе эзарех 74 процент) цоаЙ моарона цу балхашта юкъе довца дакъа кхоачам баоЙаш хеташ бе-гром. ХІаьта социологаша дакъа контрольни хаттарех хьахиннараша (це дар-хІар да бакъдар гучадакхаР. кхьметтел жопаш телаш бараша мичча бахьанех дале а бакъдар па дувце а) генаш. ду кхалнаьл дувцаш бола кхалнаьл моІа пахи гІулакх ешта кхетадеш хилар. Цудухьа «малаь оаш деъаль корта доарХІар?» — аьннача хаттара жоп дала хало хул ХІанзарча хьанарча молдавски цІеноШка.

Марияна ма эшшара дац из хьал. Бакъда, социологий даннеех Йонаца цун делхаеча конфликтех баьнех сонсаЦ-эшшагІа йоаеш ваша оаш-ца хинна эгІарех тара хул (ІІиламхоша лерхІ, иу тайпарча гІулакхаша деъаль дерабоалабу, из бохара, цхьаьна тІа а па уьтабеш). ЦІкъабаккха кІезига моттиги хилш, кхалнаьл цІаІа деча балхашта юкъе эмрата цийна эшпса дакъаьшшагІа Портара, воахо чІоагІа дуъхьале а йий деъаьл бохаш. Мараи сесаги юкъарча къоСамий бахьанаш хьетаьеш да дуъхьале цІаІа де дезача балхашта юкъе хьо малагІа дакъа лаца деза яха дош хинна Іш. Дуккагіа долча къоСамий бахьанаш моральни хьесапера хул: ваъара маЬаи, бераша ахетам балар, мукъа ха мишта дІаяьхьа еза яха деъаш, яхьаераш хІаране шиъшиъ тайпара хьетаьар.

Малагіча лостамгІа деъаьхарда деъаьл юкъера (Іулакхаш) Мишта Хургба Йонеи Марияи деъаьл хІанзчул тІехьагІа итт шу дьаьча?

Социологаш лораЦуш тІаьша хІама да прогнозированни. Цо Дакълою фенгаш, Хаттараьша юкъеъзарех дуъхьала 5 процент мара бацар, деъаьл лоарХІам бовш а лаьтт. цъьяь бахаш (яхаш) хилча дикагІа а да ухказ хинна рап. Дуккагіа бараш тІийна ба деъаьл лоарХІам хІара сага а еррігача общества а хьакъаре лакхуьл латтаи хиларех. Моарехи ехеи ахаи совгІа бараш шоай деъаьлаша раьза болаш а хьай сесаг йоаларерьяьрй ІаІе (з хьай марага (Іорьяьрй хьо) цъьяьха яхача конгрольни хаттара йоаларерьяьр (Іорьяьр) яхаш жопаш тиЛнараш.

Людмила РЫБКИНА,
АПН корреспондент.

Вай лоалахой болча

ДОККХА СОВГІАТ

Дагестана халъка поэтессай Ф. Алиевай цІи дика йовз республике. дехка, доаХІа арахьа. Ший кхоллама болх а общественни гІуланкаш а цъьяьрга дика лелаю цо. Из а машар лоаттадеш республикански комитета кулгалхо. Уьх деношка Москвера цун цІерагІа енача правительственни телеграмма тІа йоаьй:

— «Хьамсара Фазу. Гамзатовна! Оаха дег тІара далъкъала ювц хьо «Машар ЧІоагІабарах» яха дошо медаль ларбеш. Из хьона еннай Советски Машара фонда праздлене дехарца, машар лорабара бахьан лоаттабеча къобсаме ІаьхнаРе дакъа лацарах».

Телеграмма кІад кулг яьлъа Советски Машара фонда председателя А. Карпова.

«Машар лорабарах» яха дошо медаль советски Машара фонда эттара доккхагІа доаь совгІат да. Из ду къахьегама коллективаштеи организацеитеи машара фонде болх бен доккхий гІуланхаш карагІдьяьрах, КПССС машара политинана дуккхача шераша пропаганда ярах, къахьегамхошта патриотически а интернационални а кхетам балара болх дика ВІашІехьбаккхарах.

Ф. Алиевас. шийна деза совгІат лаларах кхаъ бакъкхача яьлъа.

Вуярйтта шу да машар лорабара Дагестански комитета яз куглалду. Цу юкъа лаьттан дукхахчу шийнагІ-ча, тайп-тайпарча паччахьалкхенашка хиннай со. Массанаха цьа сурт эшнад азберигра кканлаьт дуиен чу эшпар чІоагІабар ТІехьагІа. Из шоай бергш нраше дахар лов пацна. ХьадхаьгІа машара гІуланхаш политинаша кхетадерд, тІаиз дедарагІа адамлеина хьалхарча латт из боарам боаца йоккха проблема.

Цу балха юкъе дахъа лоаттаи я са эІамига Дагестан. Традици а хинна дІаэттад республике тІема духьалараз мигинаш, демонстрацеш, музеини лелаеи деношш ю. Спортчерташ чанхдакар. ХІара шера 22 июне машара вахча хул. Цига а кхыйолча а мероприятеша пахкха ахча къахьегамхоша Машара фонде лаъхоачалу.

Ер шу Машара шу да ахьна а дІакхайкалаьл. Цо дІаэтта ТІехьагІа. Созаро а проганда чІоагІъяь. ЦІу балха формаши методаши шеръяр. Цу гІуланка лаьрхІа яр дуъхьа хи йоацш чакхъьлъхкхар машара эстафета.

ДІахо йолача хана а берригга сай кнз, хьннар, уйла цу доккхача гІуланка ІІІаьрша.

«Дагестанская правда».

●

САЛТЕ А АХАРХО А

ХІаиз а лаз тІемо яь чоннаш. Цхьабаккха, воаш Сийлахь-баккхача Даймехка тІема ветеран Шогенцукоп Алисат.

Вуярйтта шу дьаьна марга ваша трактористе Алисат воспомнпте молдача хана. Цигара ІІорьяьрга ІІиламхоша дена ваьхийтар из. Дукха ха ялале шоферга говзал карга а ерзаьь, фронте ахьа ьар. Кіезига кнлометраш яьлш тІемахоло Іоанна ЛІ-ІІ бинт а новкъа.

Кастта танкист хул цох, Литве. Латвие ахоач Шогенцукоп. Къаьстта хала тІемаш бар Шауляеи. Рига городе хинна. Дукха цун новкъостий лийгап Балтийски форда бинсте. ТІехьара сиарид ахоачелча, тарая яьраи а ерзаьь балар. Советски салтечун денаи іохатехар моастагІий.

Кастта рейхстаг ІІаргайяра Алисата. ІІаьрхой питгалеча тІа ше байраьх шершар, ІІхьабаккха. Кстолон залпаш. Цхьабаккха, кхы а цни шера цІенах кхетанзар Шогенцукоп. Гаьнарча малгІдье японски самураешца тІом белш хилар из. Хіаьта цІавенначул тІехьагІа юха а кхай тІа ваханар, гота валла, ялят кхеде.

Салте, къаьхегамхо... Кастката хиа а ший новкъостий а тІема ханаерча суртанша хьеж из. Лаз ъьаьнарга чоннаш. Цудухьа йоах до: «Мзшарал дезагІа кхы хІама дац».

«Кабардино-Балкарская правда».

●

ТУРПАЛХОЙ БОВЦ

Шу хьалха Орджоникидзе № 10 йолча школе хьайийлар майрача тІемахочун С. Калаева ваьхий.

Залее ех музыка. ТІом бобабалале массехк ди хьалха из язьлЬй Калаева. Хьонача композитора цн романе дІаоа. Турпалхой Бинтонов.

Тахан музее баьхкаб тІемахочунна деша баьГа И. Цогоев, М. Евдотьева, А. Лапис, кхыбарадеш. ТІом хьона дийнахь «Іарямхи» яхача санаторе концерт луш бар уж. Цига хайра царна доккхача хатар хинниГ.ра.

Кастта фронте ІІаргайаьр С. Калаев. Дукха денал гойтарах дукха совгІаташ делаар цунна Дахъено. Цхьабаккха, Котолой денга кхача дегІа хиннадаи Сергеев — вежар, турпал. Белорусски лаьтта. Амма биндал турпалхой. ІІаьрша, ма дегашна бах ум!

«Социалистическая Осетия».

А. Шерипова цераґІча Грозненски мехдаґІта чаҳхдоахача заводе АВТ яхача установке дистиґІарех лоархІаш я вожнаґІавоаґІа оператор А. Шульпин кертс латта технологий смена.

Цхьаьнга бутт ґІиабахийтад смена шиї деккараш 115 — 120 процент ихоачаш, ца деш.

Хіаьта ер шу долдеґІча ґІоне ерригача заводе а дикаґІа ю.

СУРТА ТІА: А. Шульпин.

А. АИРАПЕТОВА сурт.

ТРАДИЦЕШТА ТЕШАМЕ

Чернобаев Александр Александрович сона ґІаґІарайпа ПТУ дешара корпус хьалъеча. Хіаьта хо доаза-м дикна ха яр — диъ шу. Цун бригадаца ца хьоаш тоссадедар Грозне специализированни школа хьалъеча.

Диъ шера дуккха хІаманаш хуцаденнад бригаде. КегІа наҳ бахьнаб цхьаза балха. Хьаьта йоккха ошат йола массеехь ветеран нанее вахар. Бакъда, дуккхача хенаро тра-диционни вІаьш барт-йиш хи-лари массазара хІама а хинна дІаэттад. Хьалха санна дІдя Саша аьлч йоаҳх бригадера цІи.

Хіанзчу 40 шу хьалха, ФЗУ яьккхачу тІехьаґІа вера Александр Александрович гІишлойъча. Дуккхача хана денз отделочникий бригадана керте латташ хьаюаґІа Ноҳч-ПаґІгІай гІишлои управленера чуйоаґІача шоллаґІча СМУ. Цун хинна ученикаш бригаде меттел яхьча участкашка а ба хьаьхьегаш. Царех цаІ СМУ-2 коллерни мастерсенкъа ва хьаьхьегаш. Из ва Приклони Владимир. Ерригача пурвенаге дикаґІВола колерщик хьарІаш ва ма.

— Чернобаев Александр са хьалхарча хьехархоех ва. Массаза цун сий дерґІда аз, — йоаҳ Владимирца. — Цхьаьна ю-кьа яр хьаьхьегаш дисциплина гІоӀа толхарах Присяжни Владимир бригадера дикаккха лаьрхІа. Из ишттта ийденнадалерге хьанна хов тахан Владимир шиїна дукха йийзача профессех кхийна хуґІрзарий а. Дукха хьаьхьега дийзар бригадера ца хьалха ше хардхаҳарча наькъа тІа водилга ЗІамигача саго бокъонца кхетадалца. ШаґІарча дахьа, наькъа а, дуккхача ВІашаґІІеттабала вийзар Александр Александровича.

Чернобаева бригаде дукха политико - кхетама болх бу. Коллективе хІаьта къаьнарча керда ЗІамигача сагах Байбатыров Халимах бригадира дувш:

— Номер ийслаґІа йола СҐПТУ яьккхачу тІехьаґІап 120 процент ихоачаш, ца деш.

Хіаьта ер шу долдеґІча ґІоне ерригача заводе а дикаґІа ю.

СУРТА ТІА: А. Шульпин.

А. АИРАПЕТОВА сурт.

МИШТА ХХОАЧАШДУ ДЕКХАРАШ?

ИНТЕНСИФИКАЦЕ НАЬКЪАҐІА

Хьайай продукци алсамъ яккхара ух шера районе яьржача социалистически хьа хьалхарча квартала КПСС Малгобекски горкома бюрое горис полнома ВЛКСМ бюрое яьча итоге хотьлыннаґІа а лаьрхІа, сийлен Улга тІа яьккхар «Лучъ совхоза коллектив. ДоаґІаш дав сий да на. Дабахача яхьа бетта ҳІара яхоабача Іаттагара 684 килограмм шура ґІяьккхар совхоза хьайбаш леладераша. Из я соахча ца ду-ьнна яьккха хиннаҳча 257 килограмм дукхагІа! Цу ґІуґІаҳо йиш хилийтар хьалхарча квартала ялан 600 центнер йолаш яьккхаґІа апрель хьатІаяхоачаш пачхьалхІхенна 707 центнер шура ґІаяла е соахка хиннаҳча 274 центнер дукхагІа. Дух ґІадалара яхьа бетта план 163 процент ихоачашйир.

ХІанз дийнаьхоп буси яхара кхоабога Іаттагара вожъера лаьрхІача 11,4 килограмм шура йоаҳх е соахка ух хана хиннаҳча 5,3 килограмм дукхагІа. Хьаьта малагІча тагаронй чотагІа карагІдьнна-йад ух толамаш дахо?

Дукхагіларап — къаьна. ЦІ-ьнна шура луш цІена фун дохаҳн дар е совхозе хьалха леладеш. Из бахьан долаш бохахма доккха ер хулар. Цудухьа царна мотта яхьа-дола доахан ца доладаҳча. ІуґІ тоз ца дича дагґІдаьцин дар. Из ґІуґІаҳх ґІаьккха де йийг ґІойеш а дешар. Хіана ґІаьдар, ґІадар -лертІа баьна. Доаҳхара-м ихоачам боллаш дар, ихьабахьаца, ферма пометіенеш тІиша яр. Цуо совхоза, дерриге ґІадалъраш цига ґІадоттадича уж цамоґІаш ихьа-кхерам боллаш дар. ферме хьалха брученленш а туберкулезни а доахан хиннадар. Цудухьа хьайбаш комплекс хьае йолайир. Цуо цхьа корпус хьаьлъуш тІехьаґІа кІай-ІабЗкача фук 160 цІинар доладаҳр сомга тоҳрах.

Дідахача шера деккабога бетта пкийтлаґІа ди хьаґІаокхачаца моша доаҳар хилиттар царна. Дика кхьабар ІаґІа а. Ишттта доал дарах цаІ ост ца доаллаш дахнар цинараш. Іай 10 кинограмм дІаьхоачаш шура лора царех хІаране, дух-ьашка дакна деле а. Хіанз моша доаҳар тела доладиъча шура хилиттар а тІехьийтіай. Хіаьта керда доаладаьча цу доахех 17-не дийнаьхоп буси тІехьо килограммал совгІа шура ду, 32-не — 15 кило-граммал. Уж къаьстача-ґІуппашка леладу. Цар ІоґІаьча Іасилгаитта а къаьстта доал ду. Дукхагіа шура ду-ьнна-доахана метте уж ІуґІа йокъехкъаьлеш кІезига шура ду-ьна -доахана метте уж ІуґІа йокъехкъаьлеш болх бе дерхІ дІаҳо йодна хана а.

— Ишттта из ца дича дарга-ноьнаш ца луш ниїсу. Баллон хьа-ґІа а из дІаьҳьа транспорт лац. «ГрозогрґІаз» управленера газови балонашца а транспортица а тхо Іалишдаре болх дерриге ґІа ґІаґІоргбаш.

Из кІориг а долаш дар «ГрозогрґІаз» ЭПУ начадьни-ка заместителя В. Д. Чижмас дийцар.

— Тхо управление 19 гоаз-сварщик ва, — йоаҳ Василий Дмитриевича, — цкъаза тхона цкъа газони балдон ма-ра лац. ІдІаьнаґІа тхона хьа-ьоажадьча 17 тоин бензинах 9 тонн хьа ца луш йийзар. Авдрийнн автомашинан а дІаьдерзаґІа бензин доаґІаш делае еавча ихьаҳад тхо. АвтомашинаґІ чаркаш ца хи-лар бахьан долаш болх ца деш машинаш тІатт тхо. Кіе-ра-м ше а 800 сонґІа чаґІ-ша тахан тхо автонарна.

— Из дош «Чечнигаз» треста хьалхашна отгадьдар

Цхьаккха вицвеннавац, цхьаккха дицденнадац

МАССАЗА А ДАГАЛАТТ

Дукха ха йоацшап со хьийхзавар Грозненера шоллагІча гІоанна йолча школ-интернате. Из шІашагІихетара са хилар воспитательницас С. Арутюновас хоза а йоьзанна а кийчьяьна актови зале.

«Тхона дицлургташ шо, нагий нахь» яхача утренние кийчьдьар «Турпалхо боьшбан» яха турпалий портреташ тІадола плашеташ, царгІа турпала гІуланхаш гойташ долча «Денала гІуланхаш дац луш дац яха сурташ а стендаш а. ДІаоттадь латтар пазмятника макет, цунна юхье ха дешнаш дар бераш.

Поздравна делача бІаргташца, сох кераз долаш саг хеташ, сога хьожаш дар бераш. Иштта хила а мег из: дІь шера гергга тІом а бо, цун хадо а Іазап а Іовша, дийна волаш ШІаверзар, бо-

ХЬАДИЧА–ХЬАХУЛ

— «ЦхьоагІо — низ», — уж дешаш дагадехар сона, Троицкерча юртарча культурно - спортивни комплексе са балхаха хьожаш. Иза идейно - политически, къхьегама, эстетически, физически кхетам луча, боагІгІача бесса цар салолам ВІашІехьбаханкхоча хьинаре дакъа лоаш укъаза культура ЦІено, библиотекаша, киноустановкаш, школаша, Орахоникнедевская яхача станицерча берий спортивни а художественни а школаш дІанилаша, детсадаша. XIX партсъезда цІеран 70-гІа юкъа-ра тІена уголкоша, райбольницас, «Памятникаш лорадараь» а «Знание» яхача а общественай отделенеш, ветеранай советс. спортивни майдаша, кхьчар. ШІо-шоайгахьа ца оаш, нарех хІаране шиъ лаьпа юкъехьу цебехтоккхаяь кокъа уж ца цІена уголкоша.

Культурно - спортивни комплексе декхарш дика кхетаву цун председателла Голованова Тамара Федоровнас. Станични Совета председательств а из. Инициативно цунне ІІо ду юртарча культура ЦІен директора Т. Зотовас, колхоза пактхома секретарба С. Дыбцева, пчьолкома председателла Ю. Болгорпаяс, ВЛКСМ комитета секретара А. Музаакова, еригача структурни подразделенеш а хьалоша.

Координационни совете болх бен я 9 секци: идейно-политически, интернационални, тІема-патриотически, правоохранни балара. Советски цейштеи обрядаштен пропаганда яра, бераццен кхуушдоагІаращен бечча балара проводственни-трудовой декхарш дизза кхоачашца-ра, спортивни, физкультурно-оздоровительни, нана культурно салоІшта ВІашІехьдаккхара. Цаяех хІаране ши-шиї балха пІан я.

Культурно-просветительни а физкультурно - оздоровительни а балха тІегІача формаеи методаи пайда эцаш, Троицкерча культурно-спортивни комплексо хьинаре дакъа лоаш нана-ча хьа хь эстетически салоІам хуллаш дІаллха цар ВІашІехьдаккхара, маларна, кхьдолча метаала тІуналлаш, цун уж бух бахара. Цу гІуланха лаьхьа укъаза ВІашІехьчахаш , любительски объединенеш, хьаттдолча кружкашца дакъа а лоаш, ду луш йола а мукъача денойа а клубаш.

Дяна ВІашІехьбаккхад уьмуш шоайтен кІинан денношка кхьехьагахьой салаІар. Пу деношка цхьаза хул тайп-тайпара культурно-массови, спортивни мероприятеш: цІейш, коллективни салаІар, сакъердаме старташ, спортсменашца, творчески а цІи хезача а наханза лоаш ВІашІехьгІаращ, самодеятельни артистий концерташ. Культурно-спортивни комплекса дожкъашхочу дика леладу бераш кхуушдоагІараштен кхьехьагама кхетам балара, профессиональни ориентации яра, юрта болх бе уж Іерболаш чІаьхьаш болча болх. Из болх дика лелабу «Ориентир» яхача кхуушдоагІарий клубо. Цун чуоза-ІІа сих-сиг. Дечіча цІахкъе уж ба дахкерча классашкара дешархоь, XIX партсъезда колхоза специалисташи, кьахьегамаш ветеранашеи, педагогашеи бе-рашта лаьрхІа чакхйоах тайп-тайпара тематически мероприятеш, сайренашеи-ВІашІехьгІаращ, лекторийаш, дувцаш дикагІоначу колхозхоех, царна кагагІаьлначана динача гІуланхех, цар ха-ньхьавча а, кхьдеттара.

Тайп-тайпара дукха болх бу «Полвиг» яхача тІемапатриотически, интернациональни дотгагІаьлен клубо. Цунна юкъехьагІа ЗОО совгІа сар. Бераш кагирхойн цига ІомабУ шоай Дахен бинаа патриотан а интернационализман а хІоа, дерригнех шоашта бехкто-кхам ПІабунаш хилар кхе-

Цхьаккха вицвеннавац, цхьаккха дицденнадац

МАССАЗА А ДАГАЛАТТ

ларавала а лачкъа а йиш яцар. Цу берий хІанз шоьвтъе итт шу гергга а совгІа а хьаьнний. ХІаьта а со теш, царна гІанахьа хийла тІом гуш хилярах, ухх шоваткъеш цаІ шерал совгІа йолча хана ІиндаргІа хинна царна тІехьа лел из тІом. Цар дерригна вахар шин ваьхьаь деънаденна да — тІемеи машареи.

Сона хаз бераша а кхувшбоагІараца а тІем тІа лаьца даккъа мелд е ма дагарде йиш йай а. Фашисташа ДІалаьцна мотти гашка партизанний отрядашка хиннаб уж, разведче ихаб, денала гІуланхаш-

ШИ МАТЧ—КХО ОЧКО

надар «Терека» составе. РСФСР сборни команда муГІарашка волча А. Зубайраевна когаметта ловза арабьлар Ю. Белоножкин. Цо защитникна денхараш кхоачаргІаьнарча. Полузащите лайзар Н. Косенков, хІаьта Р. Тагиров хьаьший наІарашца ихерам ГІатувсаш- вар.

ВІашагІихетар чакхдоаш, из ДІахьош хиннача Янина Петровнас дийнар Смит Саманташ, Лычева Катях, машара тІехьа дунен тІа латтача кьовсахах.

Ер сай кхамаьл чакхдоаш са ала безам ба, берашца идейно - политически а нравственно - эстетически а ихетам балара болча цун заместителла М. Макаровас, воспитателлаца дика ДІаоттабь хиларах, тІакхувш йола ТІехье дог-ІІеж долаш хьалхе гІерташ цар хьинаре кхьхьегаш хилар.

М. ФРОЛОВ,
тІема а кхьхьегама а ветеран, РСФСР школа заслуженни хьехархо.

НИКЪ ДИКА ХИЛБА!

Ухх денопина № 6 йолча маршрутах тІена йолаелар нерда вагон - трамвай. Грозненцин терикан тІаозаш кийчьыр яр из. Ший тайпара у ун «Биография» а. Нийцаш Нохч - ГІалгІашвен дешархошца гуллаьча тишача аьшкех хьаьнниача рузкъах. Хіана Красний Крест яхача общества агитационни трамвай ЙІй цоь.

«Уренгой» яхача Ерригсоюзни пионерски операцеи лаьцна доаІаш хинна ваІ республикерча дешархоша соахкеи ларарча шера ХЬАЛ-

харча биъь беттан гуп а даьл, паччахьалкхенна дІачу а деннад 3100 тонн сов-гІа тиша аьшк.

Іаьлъмате дар гІоданна накъалькхкар керда трамвай бераша. Трамвайна деношка маршруташ ІІоаьнна. Цигара кхалькъ дахьа Красний Крест яхача республикански общества председателла М. Албогачиевас, Сийлахь-боккхача Даймехка тІеман ветерана Л. Барненкоас, ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома секретара Т. Панчелевас дас дег тІара доагІа ДІайха барнал аьлар дешархоша.

Хьахоь музыка, дог айденна ХІай боь болча трамвайгахьа хьожаш да бераш. Доккхах ду цар шош баьха балха Дахьено ишта мах бархьаш. Михо шерий республиканскин пионерски организацеи ЦІе байрах, дог уроаттадеш ек гоп.

Деп коара шорта хьакъараййаь хІара ирча - трамвай. Из лоаллаш Грозненски трамвайно - троллейбусни управленне дижагІйела бохьло. Нохч-ГІалгІай АССР Ла-хьехьарча Совета депутат Л. Храмченко, Трамвай загара хьалхара пассажирши кьона санитаркаш-ца. Ер хьажаш тайп-тайпара бос бола эцаш а долаш, белаш чубоал ухх салона чу. Хьахоь пионерски илъеш ашарши.

Нердача трамвайни вагоно дийнаха болх бен хьажинна ахча Чернобыльски АЭС аварин хилярах сагочу тІакхаччаш а наха новкъастача ДІалаьхьита лаьхьІад.

М. МАЖИТОВ.

СУРТ ТІА: Л. Храмченко къамаьл деш и жьонача санинструкторашца.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ЮРТАРА КУЛЬТУРА КХУВРЧ: ВАХАРИ ПРОБЛЕМАШИ

Грозненера ІІоаьнна 24 ноябрь ІІоаьнна школ-интернате. Из ВІашагІихетар са хилар воспитательницас С. Арутюновас хоза а йоьзанна а кийчьяьна актови зале.

«Тхона дицлургташ шо, нагий нахь» яхача утренние кийчьдьар «Турпалхо боьшбан» яха турпалий портреташ тІадола плашеташ, царгІа турпала гІуланхаш гойташ долча «Денала гІуланхаш дац луш дац яха сурташ а стендаш а. ДІаоттадь латтар пазмятника макет, цунна юхье ха дешнаш дар бераш.

Поздравна делача бІаргташца, сох кераз долаш саг хеташ, сога хьожаш дар бераш. Иштта хила а мег из: дІь шера гергга тІом а бо, цун хадо а Іазап а Іовша, дийна волаш ШІаверзар, бо-

ХЬАДИЧА–ХЬАХУЛ

— «ЦхьоагІо — низ», — уж дешаш дагадехар сона, Троицкерча юртарча культурно - спортивни комплексе са балхаха хьожаш. Иза идейно - политически, къхьегама, эстетически, физически кхетам луча, боагІгІача бесса цар салолам ВІашІехьбаханкхоча хьинаре дакъа лоаш укъаза культура ЦІено, библиотекаша, киноустановкаш, школаша, Орахоникнедевская яхача станицерча берий спортивни а художественни а школаш дІанилаша, детсадаша. XIX партсъезда цІеран 70-гІа юкъа-ра тІена уголкоша, райбольницас, «Памятникаш лорадараь» а «Знание» яхача а общественай отделенеш, ветеранай советс. спортивни майдаша, кхьчар. ШІо-шоайгахьа ца оаш, нарех хІаране шиъ лаьпа юкъехьу цебехтоккхаяь кокъа уж ца цІена уголкоша.

Культурно - спортивни комплексе декхарш дика кхетаву цун председателла Голованова Тамара Федоровнас. Станични Совета председательств а из. Инициативно цунне ІІо ду юртарча культура ЦІен директора Т. Зотовас, колхоза пактхома секретарба С. Дыбцева, пчьолкома председателла Ю. Болгорпаяс, ВЛКСМ комитета секретара А. Музаакова, еригача структурни подразделенеш а хьалоша.

Координационни совете болх бен я 9 секци: идейно-политически, интернационални, тІема-патриотически, правоохранни балара. Советски цейштеи обрядаштен пропаганда яра, бераццен кхуушдоагІараштен беча балара проводственни-трудовой декхарш дизза кхоачашца-ра, спортивни, физкультурно-оздоровительни, нана культурно салоІшта ВІашІехьбаханкхара комплексе хьайийца я «Радуга» яха дискотека. Хіара цуьз заняте хуьл 200—300 сар. Из болх дІахьу 13 общественника-энтузиаста, кулгалхо — колхоза дижагІйола трактористе Федар Иван Иванович. Бетта шозза цар ийчьыр тІемачески сайренаш-программаш, Масала, цар чакхъяьккаш: «Кьежал цІе чакхъяьккаш: «Кьежал цІе чакхъяьккаш: «Кьежал цІе